

WĘDRÓWKA
KU MĄDROŚCI

ANNA
KUZIOMKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii dla III etapu edukacyjnego. Poziom podstawowy

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Strona redakcyjna

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Jadwiga Iwanowska
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Recepta na szczęście.

Klasa/czas trwania lekcji

klasa I, 45 minut

Cele lekcji

Uczeń:

- charakteryzuje główne założenia szkoły epikurejskiej i stoickiej,
- objaśnia znaczenie pojęć: eudajmonia, hedonizm, apatia,
- porównuje epikurejski hedonizm i stoicki perfekcjonizm,
- rozpoznaje wątki stoickie i epikurejskie w literaturze polskiej renesansu i baroku,
- dyskutuje na temat starożytnego pojęcia szczęścia i dziś,
- przedstawia własną definicję szczęścia.

Strategia nauczania: Zgodnie z konstruktywistyczną teorią dydaktyki należy pamiętać, że nauczyciel powinien pełnić rolę jedynie doradcy, a to uczniowie powinni być aktywnymi, a nie biernymi uczestnikami lekcji.

Metody/Techniki/Formy pracy: metoda aktywizująca: analiza cytatów jako punkt wyjścia do dociekań filozoficznych, praca w małych zespołach.

Środki dydaktyczne: karteczki, flamastry, tablice flipchart, mapa myśli, karty z cytatami (należy pamiętać o dostosowaniu materiałów do SPE, uczniowie słabowidzący otrzymają kartę cytatów wykonaną większą czcionką).

Opis przebiegu lekcji

1. Faza wprowadzająca:

Lodołamacz. Nauczyciel dzieli uczniów na 4-6-osobowe grupy. Każdy z zespołów wypisuje na kartce kilka znanych mu powiedzonek lub przysłów związanych ze szczęściem (np.: Pieniądze szczęścia nie dają. Głupi zawsze ma szczęście. Kto nie ma szczęścia w kartach, ten ma szczęście w miłości. itp.) i wybiera jedno z nich. Następnie nauczyciel wskazuje po dwa zespoły, które będą ze sobą współpracować. Powstałe w ten sposób drużyny rozpoczynają grę w rebusy. Wybrana osoba z danej grupy otrzymuje od zespołu partnerskiego napisane na kartce hasło, które za pomocą gestów przedstawia swojej grupie, ta musi je odgadnąć. Zabawa przebiega równoległe we wszystkich drużynach. Jeżeli w klasie są uczniowie z SPE, należy zwrócić uwagę podczas tworzenia zespołów na sposób dobierania się uczniów i wsparcie dzieci o niższym potencjale edukacyjnym.

II. Faza realizacyjna: (20 min)

Materiał do dociekań. Nauczyciel zadaje pytanie: Jakie znasz synonimy szczęścia? Uczniowie podają synonimy słowa szczęście, które nauczyciel zapisuje i prezentuje na tablicy multimedialnej. (Możliwe podawane przykłady: pomyślność, beztroska, sukces, zadowolenie z życia, radość, sielanka, spokój ducha, wewnętrzny spokój, uśmiech losu, dobrodziejstwo, okazja, itp.)

Nauczyciel rozdaje każdej grupie po 4 fragmenty tekstów charakterystycznych dla nurtu epikurejskiego i stoickiego. Zadaniem uczniów jest dokonanie porównania poglądów, a następnie odnalezienie podobieństw i różnic w treści. Uczniowie pracując w swoich zespołach wymieniają się poglądami, a następnie zapisują wnioski w formie mapy myśli. Uczeń zdolny otrzyma dodatkowy tekst do analizy (np. „Pieśni IX” Jana Kochanowskiego, i/lub wiersz „Przedśpiew” Leopolda Staffa), w którym rozpozna treści wspólne z moralnym przekazem stoicyzmu i epikureizmu.

Wybór tematu do dociekań. Nauczyciel pyta uczestników do jakich pytań i problemów inspiruje ich to ćwiczenie? Uczniowie mają czas na zastanowienie, po czym każdy z uczniów podaje odpowiedź. Po zebraniu pytań i problemów następuje wybór zagadnienia do dyskusji. (Przykładowe pytania: *Od czego zależy szczęście? Czy nasze szczęście zależy od nas samych, czy od innych czynników zewnętrznych? Jakie są najważniejsze wartości? Jaka jest recepta na szczęście? itp.*)

Dociekania filozoficzne. Dyskusję rozpoczyna autor wybranego problemu. Następnie głos zabierają inni uczestnicy. Wskazują niejasności i wątpliwości związane z poruszaną kwestią. Zgłaszają sugestie co do jej rozwiązania. Nauczyciel czuwa nad przebiegiem dociekań, prowadzi je odpowiednim torem, pobudza dyskusję przez dodatkowe pytania, dba o porządek dyskusji, aby wszyscy uczniowie mieli możliwość wypowiedzenia się, łagodzi polemiki. Nauczyciel zachęca do wyrażania opinii, nie krytykuje i nie poucza. Aktywnie słucha, lecz nie zajmuje stanowiska. Dbą o to, aby rozmowa przebiegała z wzajemnym poszanowaniem.

Faza podsumowująca: Nauczyciel podsumowuje etykę hellenistycznych szkół.

Praca domowa: Rozwiń myśl Johna Stuarta Milla: „Lepiej być niezadowolonym Sokratesem niż zadowolonym głupcem”. Czy zgadzasz się z tą opinią?

Ewaluacja zajęć: Nauczyciel rozdaje karteczki i prosi, aby każdy napisał swoją ocenę.

Komentarz metodyczny

Wygląd i układ pracowni: układ segmentowy stolików – uczniowie siedzą wokół połączonych 2-3 stolików, tworząc w ten sposób ośrodki pracy zespołowej, ale także indywidualnej. Taki układ zwiększa liczbę uczniów zaangażowanych w zadania edukacyjne, ale też ich integruje. Istotne jest zapewnienie każdemu z uczniów z SPE równej szansy na swobodny udział w dyskusji, wykluczenie czynnika rozprasającego.